

ویرایش

از زبان ویراستاران

آنچه نویسندگان باید درباره کار ویراستاران بدانند

ویراست سوم

گردآوری، ویرایش، مقدمه، و معرفی

جرالد گراس

ترجمه

رزا افتخاری، مژده دقیقی، مرگان عبدالهی،

محمی الدین غفرانی، احمد کسایی پور

ویراستار ترجمه فارسی: مژده دقیقی

با پیش‌گفتاری از عبدالحسین آذرنگ

ستار

تهران ۱۴۰۱

بایاد عزیز دوست و همکار از دست شده

رزا افتخاری (۱۳۴۰-۱۴۰۰)

عنوان و نام پدیدآور:	ویرایش از زبان ویراستاران: آنچه نویسندگان باید درباره کار ویراستاران بدانند/گردآوری، ویرایش، مقدمه، و معرفی جرال د گراس؛ ترجمه رزا افتخاری ... [و دیگران]؛ ویراستار ترجمه فارسی مؤده دقیقی.
وضعیت ویراست:	ویراست ۳.
مشخصات نشر:	تهران: کتاب بهار، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری:	۵۵۶ ص.
فروست:	کتاب بهار، ۸۰؛ ویرایش و نشر، ۳.
شابک:	۹۷۸۶۲۲۷۰۶۷۰۴۶۰
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
یادداشت:	عنوان اصلی: Editors on Editing: What Writers Need to Know About What Editors Do, 3rd completely rev. ed, 1993.
یادداشت:	گروه مترجمان: رزا افتخاری، مؤده دقیقی، مزگان عبدالهی، محی الدین غفرانی، احمد کسلایی پور.
یادداشت:	چاپ سوم.
یادداشت:	واژه نامه.
عنوان دیگر:	آنچه نویسندگان باید درباره کار ویراستاران بدانند.
موضوع:	ویراستاری -- مقاله ها و خطابه ها
موضوع:	Editing -- Addresses, essays, lectures
موضوع:	ویراستاران
شناسه افزوده:	Editors
شناسه افزوده:	گراس، جرال د
شناسه افزوده:	Gross, Gerald
شناسه افزوده:	افتخاری، رزا، ۱۳۴۰-۱۴۰۰، مترجم
شناسه افزوده:	دقیقی، مؤده، ۱۳۳۵-، ویراستار
شناسه افزوده:	آذرنک، عبدالحسین، ۱۳۲۵-، مقدمه نویس
رده بندی کنگره:	PN1۶۲
رده بندی دیویی:	۸۰۸/۰۲۷
شماره کتاب شناسی ملی:	۸۷۱۱۳۸۹
اطلاعات رکورد کتاب شناسی:	فیا

این کتاب ترجمه‌ای است از

*Editors on Editing:
What Writers Need to Know About What Editors Do*
Completely Revised Third Edition,
Edited by Gerald Gross,
Grove Press, New York, 1993.

کتاب‌های

کتاب بهار: لواسان، خیابان معلم، شماره ۳۷، طبقه زیر هم‌کف (تلفن ۰۹۱۲۱۲۲۶۰۰۸)

ویرایش از زبان ویراستاران

آنچه نویسندگان باید درباره کار ویراستاران بدانند

ویراست سوم

گردآوری، ویرایش، مقدمه، و معرفی: جerald گراس

ترجمه رزا افتخاری، مؤده دقیقی، مؤکان عبدالعزیز، محی الدین غفرانی، احمد کسایی‌پور

ویراستار ترجمه فارسی: مؤده دقیقی

با پیش‌گفتاری از عبدالحسین آذرنگ

چاپ اول ۱۳۸۹

چاپ دوم (با اصلاحات) ۱۳۹۵

چاپ سوم (اولی کتاب بهار) ۱۴۰۱

شمارگان ۳۰۰

حروفچینی و صفحه‌آرایی دریاچه کتاب (فاطمه خوش‌زحمت)

طراح جلد: پاشا دارابی

لینوگرافی افست گرافیک، چاپ نقش افست گرافیک، صحافی دلشاد

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ و مخصوص کتاب بهار است

فروش اینترنتی: www.ketabebahar.com

فروشگاه: انتشارات آگاه، خیابان انقلاب، بین منبری جاوید و ۱۲ فروردین، شماره ۱۳۴۰، تلفن: ۶۶ ۴۶ ۷۳ ۲۳

www.agahbookshop.com

مراکز پخش: پیام امروز (۶۶ ۴۸ ۶۵ ۳۵)، صدای معاصر (۶۶ ۹۷ ۸۵ ۸۲)

۱۸۰۰۰۰ تومان

فهرست

- یادداشت ناشر برای چاپ دوم ۱۱
 پیشگفتار چاپ دوم / عبدالحسین آذرنگ ۱۵
 یادداشت ویراستار ترجمه فارسی / مریم دقیقی ۲۱
 مقدمه: تأملاتی بر یک عمر ویرایش / جلال گران / رزا افتخاری ۲۹

مقاله‌های نظری

- ویراستار کیست؟ / آلن دی. ویلیامز / محی‌الدین غفرانی ۳۹
 سیر تحول ویرایش در امریکا / مارک آرنسون / محی‌الدین غفرانی ۴۹
 نامه سرگشاده به ویراستاران آینده / ام. لینکلن شوستر / احمد کسایی‌پور ۶۵
 آیا وجود ویراستار ضرورت دارد؟ / ریچارد کرتیس / رزا افتخاری ۷۱
 صرف ناهار با کارگزاری محبوب / جان اف. تورنتون / محی‌الدین غفرانی ۸۳
 فروپاشیدن ایمان، داستانی در دشواری‌های چاپ و نشر ۸۷
 مکسول گرکین / احمد کسایی‌پور
 آفاپرکینز دیگر نیست، وضعیت کنونی نشر / جلال هوارد / محی‌الدین غفرانی ۱۰۵
 خوب کار کردن و درست کار کردن، ابعاد اخلاقی و وجدانی ویرایش
 جیمز اوشی وید / مزده دقیقی ۱۲۷
 کتاب‌ها چگونه انتخاب می‌شوند، عوامل مؤثر در تصمیم‌گیری ویراستار
 ریچارد مارک / محی‌الدین غفرانی ۱۳۹

آنچه ویراستاران در نامهٔ پیشنهاد اثر، طرح پیشنهادی و متن می‌جویند

- ۱۵۳ جین وان مِهَرَن / مژگان عبدالمهی
- ویراستار و مؤلف در کنفرانس نویسندگان: چرا می‌روند؟ چه می‌کنند؟
- ۱۶۳ مایکل سیدمن / رزا افتخاری
- ۱۷۳ ویراستار در نقش مذاکره‌کننده / مارتا کی. لَوین / احمد کسایی‌پور
- ۱۸۳ ویرایش برای بازار کتاب مسیحیان / جَنِت هُوور توما / مژگان عبدالمهی
- ۱۹۳ ویرایش برای بازار کتاب یهودیان / بانی وی. فِیترمن / مژگان عبدالمهی
- ۲۰۷ ویرایش محتوایی، یک همکاری خلاق / پل مک‌کارتی / رزا افتخاری
- ۲۱۷ ویراستار فنی و نویسنده / جیسی دا سیلوا / مژگان عبدالمهی
- ویرایش زبانی، از کار درآوردن بهترین کتاب ممکن
- ۲۲۹ مازن ال. واکسمَن / احمد کسایی‌پور
- ۲۴۹ ویرایش زبانی، هنر پیشنهادهای معقول / جان کی. پین / مژده دقیقی
- ۲۵۵ نقش دستیاری ویراستار / کیسی فیچ / محی‌الدین غفرانی
- ۲۶۳ کار کردن با ویراستار قراردادی یا پزشک کتاب / جرالد (جری) گراس / محی‌الدین غفرانی
- ۲۷۵ ویرایش داستان‌های جنایی مبتنی بر واقعیت / جاول اسپاسر / احمد کسایی‌پور
- ۲۸۵ ویرایش داستان جنایی / روت کیوین / مژده دقیقی
- خاطرات و خطرات ویرایش کتاب‌های جلدشمیز بسیار بازار-انبوه
- ۲۹۹ مل پارکر / مژگان عبدالمهی
- ویرایش جلدشمیزهای بازار-انبوه در میان‌سالی، میان‌سالی آنها و میان‌سالی من
- ۳۱۷ مارک آلن گومپرتز / مژگان عبدالمهی
- ویرایش آثار غیرداستانی، مسئلهٔ 'رعایت مصلحت اجتماعی'
- ۳۳۳ وِندی ام. وولف / رزا افتخاری
- ۳۵۱ ویرایش آثار داستانی، مسئلهٔ 'رعایت مصلحت اجتماعی' / مایکل دِینی / مژده دقیقی
- ۳۶۱ سه شیوه در ویرایش آثار محققان برای سه نوع مخاطب / جین ایسای / رزا افتخاری
- ویرایش در مؤسسهٔ انتشاراتی کوچک، انتشار کتاب به شیوهٔ قدیم
- ۳۷۱ اسکات واکر / رزا افتخاری
- ۳۸۱ ویرایش داستان از سرِ عشق / فیت سیل / مژده دقیقی
- ویرایش آثار غیرداستانی، تحصیل در چند رشته در دانشگاهی با رشته‌های متعدد
- ۳۹۷ فردریکا اس. فریدمن / مژده دقیقی

یادداشت ناشر برای چاپ دوم

چند سال از انتشار نخستین چاپ *ویرایش از زبان ویراستاران* می‌گذرد و با توجه به شرایط حاکم بر بازار نشر، می‌توان گفت که کتاب خوش اقبالی بوده است. اگرچه کتاب پرفروشی نشده و انتظار هم نمی‌رفت چنین شود. اما شواهد حاکی از آن است که کم‌وبیش مخاطبان خاص خود را یافته و از این نظر هدف گروه مترجمان و ناشر تا حدی تأمین شده است. پس از انتشار این کتاب، مطبوعات مختلف خبر انتشار آن را منعکس کردند. مطالبی در نقد و معرفی آن در نشریاتی چون نگاه نو، خردنامه، شرق، همشهری، نامه فرهنگستان، نشر دانش، انشا و نویسندگی، بازتاب دانش، گاهنامه ویراستار و کتاب هفته منتشر شد و در سلسله نشست‌های مرکز فرهنگی شهر کتاب نیز جلسه‌ای به رونمایی و نقد و بررسی آن اختصاص یافت.

ویرایش از زبان ویراستاران جایزه چهاردهمین دوره کتاب فصل را در بخش کلیات در تابستان ۱۳۸۹ به دست آورد و در بیست‌ونهمین دوره کتاب سال در زمستان ۱۳۹۰ نیز تنها کتاب شایسته تقدیر در بخش کلیات شناخته شد.

در مقالات *ویرایش از زبان ویراستاران*، مسائل صنعت نشر شکوفایی مطرح می‌شود که با دنیای نشر ما فاصله بسیار دارد و شرایط متفاوتی بر آن حاکم است. بحث درباره صنعت نشری با شمارگانی چند صد هزاری و میلیونی است با حوزه فعالیت‌های گسترده و اقتداری که ناشی از توان اقتصادی آن است. در حالی که اقتصاد نشر ما بر پایه ۵۰۰ و ۱۰۰۰ نسخه می‌چرخد و در چنین بازاری نمی‌توان انتظار پرورش ویراستاران قدر را داشت. برداشت ما از *ویرایش* نیز در مقایسه با آنچه در این کتاب آمده محدود است و برخی از مقوله‌هایی که در این مقالات مطرح شده در بازار کتاب ما وجود ندارد. باین حال، همان‌طور که گروه مترجمان و دست‌اندرکاران انتشار این کتاب انتظار داشتند مسائلی که در زمینه *ویرایش* و نشر در مقالات این کتاب مطرح شده نظر اهل فن را در جامعه نشر ما جلب کرده و برخی متخصصان به مطالب آن توجه نشان داده‌اند. واکنش ویراستاران، نویسندگان و ناشران به

مباحث تازه‌ای که در این کتاب آمده، این امید را در دل ناشر و مترجمان به وجود آورد که تجربیات ویراستاران کارآزموده آمریکایی شاید بتواند برای صنعت نشر ما نیز راهگشا باشد.

بسیاری از نقش‌های ویراستار در مؤسسات انتشاراتی آمریکایی هنوز در نشر ما تعریف نشده است و کار ویراستاران در ایران غالباً به ویرایش زبانی و فنی، و در موارد کمتری به ویرایش محتوایی محدود می‌شود. یکی از اهداف انتشار این کتاب هم این است که نشان داده شود حدود کار ویراستار و مسئولیت او به مراتب گسترده‌تر از آن است که ما در ایران تصور می‌کنیم و بسیاری از کارهایی که ناشران و نویسندگان ما براساس توصیه‌های دوستانه انجام می‌دهند، در شرح وظایف ویراستار می‌گنجد. تحوّل نقش ویراستار در بازار نشر ایران یکی از مهم‌ترین عوامل برای گذار از این وضعیت سنتی و رسیدن به شرایطی منطقی و معقول و ضابطه‌مند در حوزه نشر است. بسیاری از ناشران ما ضرورت این تحوّل را به فراست دریافته‌اند. امید ما این است که مباحث این کتاب بتواند راه‌حلی برای این مشکلات ارائه دهد و تجربه‌های این ویراستاران کارآزموده، اگرچه در بازاری بسیار متفاوت، تا حدّی راهنمای مسائل نشر ما نیز باشد.

پس از انتشار ویرایش از زبان ویراستاران بسیاری از صاحب‌نظران به صورت شفاهی یا کتبی نظر خود را درباره آن ابراز داشته‌اند، ولی به نظر می‌رسد کتاب هنوز به دست عدّه زیادی از مخاطبان خود نرسیده یا فرصت اظهارنظرهای انتقادی درباره آن کمتر دست داده است. به همین دلیل بود که تصمیم گرفتیم در چاپ دوم به اصلاح برخی خطاها که به متن راه یافته بود بسنده کنیم و ارائه ویراست جدید را به چاپ‌های بعد و جمع شدن نظرهای بیشتر موکول کنیم.

* * *

ویرایش از زبان ویراستاران مرجعی مهم درباره معیارهای هنر و فن ویرایش محسوب می‌شود. در مقاله‌های این مجموعه، مراحل مختلف آماده‌سازی و نشر کتاب از شکل‌گرفتن فکر آن تا ویرایش محتوایی، زبانی و فنی، چاپ و توزیع و سپس بازاریابی مورد توجه قرار گرفته است. این کتاب اثری خوش‌خوان است و ساختار روایی و داستانی مقاله‌ها خواندن آن را برای مخاطبان جذاب کرده است. فرخ امیرفریاد، نشست نقد و بررسی در مرکز فرهنگی شهر کتاب، ۲۹ تیر ۱۳۸۹

ویرایش از زبان ویراستاران که می‌توان آن را نوعی دایرةالمعارف ویرایش نامید اولین کتاب به زبان فارسی است که به تفصیل پیچیدگی‌ها، دشواری‌ها، و تنوع وظایف ویراستاران را در شکل‌گیری متن به تصویر می‌کشد.

مجید ملکان، روزنامه شرق، شماره ۱۰۳۴، ۲۰ مرداد ۱۳۸۹